

AKTUALNO

HPV

RAK VRATA MATERNICE - PROBIR I PREVENCIJA

PREMA PODACIMA IZ REGISTRA ZA RAK U 2015. GODINI JE 280 ŽENA OBOLJELO OD RAKA VRATA MATERNICE - OD TOGA 32 ŽENE MLAĐE OD 30 GODINA, A 2016. UMRLO JE 115 ŽENA. CIJEPLJENJEM I KONTROLNIM PREGLEDIMA BOLEST SE MOGLA SPRIJEČITI

REDAKCIJA PHARMABIZ

Povodom obilježavanja 13. Europskog tjedna prevencije raka vrata maternice, u organizaciji udruge SVE za NJU, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Instituta Ruđer Bošković, uz podršku međunarodne udruge ICCPA (International Cervical Cancer Prevention Association), održana je javna tribina „Testiranje na HPV“ o ulozi testiranja u prevenciji i organiziranome probiru te dijagnostici i liječenju raka vrata maternice.

Organizatori su u prvi plan stavili testiranje na HPV s obzirom da će takav test biti ubu-

duće uključen u Nacionalni program za rano otkrivanje raka vrata maternice i dio je una-prjeđivanja organiziranog probira raka vrata maternice.

micanje zdravlja pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Tom prigodom je dr. sc. Magdalena Grce s Instituta Ruđer Bošković, koja je dugi niz godina

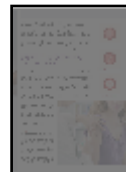
RAK VRATA MATERNICE JEDNO JE OD NAJPREVENTABILNIJIH SIJELA RAKA

Na početku tribine promotivno je prikazan edukativni animirani film o prevenciji raka vrata maternice koji je pripremila Služba za pro-

aktivna u prevenciji raka vrata maternice, istaknula da Hrvatska slijedi europske i svjetske trendove u prevenciji time što ima organizirani

PHARMABIZ

BROJ 38 | 18 | VELJAČA 2019

probir i besplatno cijepljenje za djevojčice i dječake no da, nažalost, ne slijedi trendove u pogledu rezultata odaziva niti na kontrolne preglede, a niti na cijepljenje.

Prema podacima iz Registra za rak u 2015. godini 280 žena je oboljelo od raka vrata maternice – od toga 32 žene mlađe od 30 godina, a 2016. umrlo je 115 žena. Cijepljenjem i kontrolnim pregledima bolest se mogla spriječiti.

Onkologinja prim. mr. sc. Višnja Matković govorila je o kompleksnosti liječenja različitih

ca. Gardasil štiti od četiri tipa HPV-a (tipovi 6, 11, 16 i 18). Gardasil 9 odobren je u lipnju 2015. godine i slično se primjenjuje, ali štiti od devet tipova HPV-a (tipovi 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 i 58). Cervarix je odobren od rujna 2007. godine za primjenu u žena i djevojčica za zaštitu protiv prekanceroznih lezija i raka vrata maternice i genitalnog područja. Cervarix je aktivan protiv tipova virusa 16 i 18. Nakon njihovog odobravanja, ova cjepiva uvedena su u nacionalne programe cijepljenja u mnogim zemljama.

UVOĐENJE HPV-TESTA KAO PRIMARNOG TESTA PROBIRA SE PREPORUČA ZBOG VEĆE OSJETLJIVOSTI TESTA ZA ŽENE IZNAD 30 GODINA

stadija raka vrata maternice te naglasila kako smanjenje pobola ohrabruje i znači da s prevencijom treba nastaviti, jer je rak vrata maternice bolest koju je moguće dugoročno gotovo posve iskorijeniti.

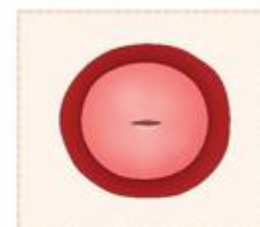
U Deklaraciji o važnosti cijepljenja koju su donijeli Hrvatska liječnička komora i Hrvatski zavod za javno zdravstvo stoji da je cijepljenje jedno od najvećih medicinskih dostignuća modernog doba koje spašava više ljudskih života od bilo koje intervencije u povijesti medicine. U tom kontekstu iznimno je važna edukacija i kvalitetno informiranje roditelja koji donose odluku o cijepljenju djece. Cijepljenje protiv HPV-a, iako besplatno i dostupno za djevojčice i dječake osnovnih, a do kraja lipnja ove godine i srednjih škola, još nije dovoljno poznato roditeljima i oko njega ima dosta predrasuda, nedoumica i zagovornika znanstveno neutemeljenih informacija koje plaše roditelje i obeshrabruju ih za donošenje odluke o cijepljenju.

PREVENCIJA KARCINOMA VRATA MATERNICE

Prema trogodišnjem programu imunizacije u 2019.-2021. godini, cijepljenje protiv HPV-a je neobavezno, ali preporučljivo radi smanjenja rizika od HPV infekcija i štetnih posljedica HPV infekcije, prvenstveno određenih karcinoma. Cijepljenje protiv HPV-a ne isključuje potrebu za preventivnim ginekološkim pregledima.

Cjepiva protiv HPV-a dostupna su u Europskoj uniji pod nazivima Gardasil/Silgard, Gardasil 9 i Cervarix. Gardasil je odobren od rujna 2006. godine za primjenu u muškaraca i žena radi sprječavanja prekanceroznih lezija i raka vrata maternice i anusa te genitalnih bradavi-

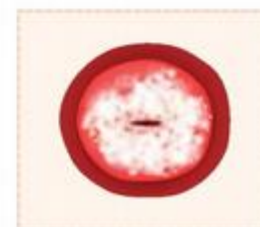
Svi papilomavirusi imaju ovojnici ili „kapsidu“, koja je izgrađena od bjelančevina naziva „L1 proteini“. Cjepiva sadrže pročišćene L1 bjelančevine za navedene tipove HPV-a koji se proizvode metodom poznatom pod nazivom „tehnologija rekombinantne DNK“. Bjelančevine su skupljene u „čestice slične virusu“ (strukture koje izgledaju poput HPV-a, tako da ih tijelo može lakše prepoznati). Ove čestice slične virusu ne mogu uzrokovati infekciju niti bolest. Nakon što osoba pri-

Zdravi vrat maternice

Rani stadij raka vrata maternice

Rak vrata maternice

mi cjepivo, imunosni sustav proizvodi protutijela protiv L1 proteina. Nakon cijepljenja, imunosni sustav može brže proizvoditi protutijela nakon što je izložen stvarnim virusima. To pomaže pri zaštiti od bolesti koju uzrokuju virusi.

Procjenjuje se kako je u Europi otprilike 90% raka anusa, 15% raka vulve, 70% vaginalnih vrsta raka i 30 do 40% raka penisa uzrokovano HPV-om. Tipovi HPV-a 16 i 18 uzrokuju veliku

ocjenom zaključeno je da ne postoje dokazi o uzročnoj povezanosti između cjepiva protiv HPV-a [Cervarix, Gardasil/Silgard i Gardasil 9] i razvoja CRPS-a odnosno POTS-a.

CRPS je kronično bolno stanje koje zahvaća udove, dok je POTS stanje u kojem se nakon sjedanja ili ustajanja puls nenormalno povišuje, uzrokujući simptome kao što su omaglica, nesvjestica i slabost te glavobolja, bolovi, muč-

CIJEPLJENJE PROTIV HPV-A U REPUBLICI HRVATSKOJ BESPLATNO JE ZA DJEVOJČICE I DJEČAKE U OSMOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE

većinu raka cerviksa i anusa, a tipovi HPV-a 6 i 11 uzrokuju većinu genitalnih bradavica. Daljnjih 5 tipova HPV-a [31, 33, 45, 52 i 58] može također prenositi rizik od nastanka raka (uzrokuju otprilike 20% raka cerviksa).

NEMA DOKAZA O UZROČNOJ POVEZANOSTI PRIMJENE CJEPIVA PROTIV HPV-A I POJAVE CRPS-A ILI POTS-A

Europska agencija za lijekove još je 2015. godine provela postupak detaljne znanstvene ocjene podataka povezanih s prijavama dva-ju sindroma; kompleksnog regionalnog bolnog sindroma [CRPS, od engl. complex regional pain syndrome] i sindroma posturalne ortostatske tahikardije [POTS, od engl. postural orthostatic tachycardia syndrome] u mlađih žena u kojih su primijenjena cjepiva protiv humanog papilomavirusa (HPV). Navedenom

nina i umor. U nekih pacijenata ovi simptomi mogu značajno utjecati na kvalitetu života. Oba sindroma javljaju se u općoj populaciji, uključujući i adolescente, neovisno o cijepljenju.

Najčešće prijavljene nuspojave cjepiva protiv HPV-a odnose se na reakcije na mjestu injekcije [crvenilo, bol i oticanje]. ■

LITERATURA

1. <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2019/01/Brosura-rak-maternice.pdf>
2. <http://www.halmed.hr/Novosti-i-edukacije/Novosti/2015/PRAC-je-ocijenio-da-nema-dokaza-o-uzročnoj-povezanosti-primjene-cjepiva-protiv-HPV-a-i-pojave-CRPS-a-ili-POTS-a/1435/>
3. <https://www.ema.europa.eu/en/medicines/human/EPAR/gardasil-9>